

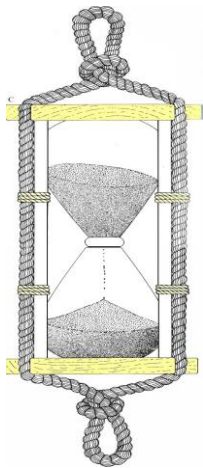
Glazen slaan

Dit was een methode om een tijdsignaal a/b van schepen te geven.

Reeds in de oudheid (zo'n 2500 jaar geleden) werd de zonnewijzer gebruikt als tijdsaanduiding.

Later kwamen hier klokken voor in de plaats.

Doordat een schip altijd in beweging was, werkte de zonnewijzer a/b van schepen niet en aangezien alle klokken "slingeruurwerken" waren, waren deze eveneens ongeschikt.

Daardoor is er a/b van schepen heel lang gewerkt met zandlopers.

Dit waren, met fijn zand gevulde, glazen buisjes met een vernauwing in het midden.

De buisjes werden vertikaal neergezet, waardoor het zand van de ene helft naar de andere kon lopen.

Bij de fabricage kon men door de grootte v/d vernauwing en het gebruikte zand, de tijdseenheid v/d looper bepalen.

A/b gebruikte men ½uur's zandlopers. Ter controle v/d ½-uur's zandloper, had men nog een 2-uur's zandloper a/b.

Aan het begin van iedere wacht begon men opnieuw en zo luidde men na x doorlopen(= ½uur) 1x de bel, na 2x doorlopen, 2x enz tot na 4 uur het maximum van 8 slagen.

Het luiden v/d bel was dus een reactie op de glazen zandloper, vandaar de naam "glazen slaan".

Het belsignaal ging in koppels van 2 slagen.

Deze zandlopers waren dus de enige tijdsaanduiding die men a/b had, zonder enige controle met andere aanduidingen.

De scheepsbel had dus in zekere zin dezelfde functie als de luiklok in de kerk v/d meeste dorpen en plaatsen,

- 1: het enige tijdsignaal voor zo'n hele leefgemeenschap.
- 2: als algemeen alarmsignaal bij bv. brand.

Later kreeg de scheepsbel nog een officiële betekenis als geluidssignaal bij mist.

Pas toen de balans en een bruikbaar ankerchappement waren uitgevonden, kon men uurwerken maken zonder slinger en dus bruikbaar a/b van schepen.

Maar het heeft nog lang geduurd voordat men een redelijk betrouwbaar uurwerk had, want het uurwerk moest niet alleen goed tegen stoten en trillen kunnen, maar ook onder allerlei klimatologische omstandigheden blijven werken en bestand zijn tegen water en zout.